

Тамата тѐлюню болумун игилендируге – энчи кьайгырыу

Ахыры. Аллы 1-чи бетдери.

Ызы бла уа Парламентде кенгеш бардырылганды. Анга депутат К.МР-ни Башчысыны бля Правительствосуну закону чыгаргыруу эм сѳд органлада келечиси **Мадина Дышекова**, уруну, иш бля жалчыту эм социаль кѳруулау министр **Тюбейланы Альберт**, саулык саклау министр **Светлана Расторужева**, республиканы саулык саклау учреждениларыны баш врачлары да кыатышанды.

Спикер Татьяна Егорова жамаатыны айнууна тамата тѐлюне не кѳздѳн кыралгыны кѳрѳ бѳтѳ берилген чертгенди. РФ-ни Федерал Жыйлынуна Посланияда уа Россияни Президентни Владимир Путин улайганын жумушларыны жалчытуу энци эс бурруга кереклисин айтышканы да эсгертилген деп айтканда, дегенди спикер.

Тюбейланы Альберт улайганын адамлагы жашау халларыны игилендируге, кѳлѳйликтерин ѳсѳдѳруге улуу магына берилген чертгенди. Геронтология ара бля бирге алыны жумушарыны, социальдык ишлемири башха учрежденилар да тамалайды, дегенди.

- Биогонтология уа республика социальдык кѳруулау сферада 19 кырал учрежде-

ние барды, алада жылыны ичинде 30 минг адамны сауунуна багылады. Билтир май айда уа К.МР-ни Правительствосуну оюну бля Улуу Ата журт уруну ветеранларыны бля сакатыланы социальдык жумушларыны жакшыткы толтурууда, деп кѳшѳндѳ.

Министр айтканча, улайганын жумушларыны юлейринде тамамлауу кырау артыкыда магыналанды. Республиканы битеу алындын, шахарларында да бу иш кыралганды. Ол эми проблеманы кетерге себепкер эткенди: улайганын юлейри, жуукклары бля айырмылайды, дагыда алагы интернатлада жерле кырауыга кереклисин белги кыалганды.

- Өлдерѳ селсери жашаган кыралгында, сакытатгы болушан мобильник кыуулма бардыла. Аланы келечилери юлейде ремонт этедиле, бахчаларында тирлик жыртыга, аланы кышха хазырлагы, башха жумушлары толтурууга да болушадыла. Ол эми алдыда таматаланы жашуларыны жѳнгилетирге себепкер эткенди, дегенди докладчы.

- К.МР-ни саулык саклау министриси Светлана Расторужева уа, бийыл октябрь айгыра тергенде, республикада 164 956 улайганын болганын билдиргенди. Ол эми халкыны 19,1 процентиди. Аладан поликлиникада диспансер эседе 131,6 минги турадыла. Ол санда Улуу Ата журт уруну 278 ветераны, сакатыла, урунда жолголан аскерчилери 1250 кой бичеси. «Блокада Ленинградда жашаганы» белгилери болган 18 адам.

Докладчы тамата тѐлюню келечилерине федералдык учреждениеларда бийик технологиялы болушук берууну, туш протезлеин эткенде ыгталаны, дарманла бля жалчытуу юсеринден айтынды.

- К.МР-де геронтология болушукну игилендируге мурат бля эмда 2025 жылга дери РФ-де тамата тѐлюню келечилерини сейирлерин кѳруулау жаны бля стратегияны чеклеринде Саулык саклау министрство амбулатория-поликлиникалада геронтология кабинетте ачарга муратлды. Андан сора да, К.МР-де медицина факультетде «геритрия» деген усталыкыга юйретирге белгиленди, дегенди министр. Геронтология реабилитация араны директору Руслан Хаджимуков уа улайганын торлю-торлю аурула кыи-наганыларга эс бурганды. Эки-юч ауру бирге болганыла да аз тѳюлдуле, аны ючюна таралинны бардырында чармайлуга болушадыла. Тамата тѐлюню келечилерине бакгында кыоранчыла уа ичи жыл санда адамдан жети кереге кѳцѳ, деп белгиленди ол.

Татьяна Егорова, докладчыла, Геронтология ара тамамлаган жумушлары юсеринден халкыга кылай белгили этилгенди сорганды. Тюбейланы Альберт айтканча, тамата тѐлюню жумушлары тамамлаган социальдык учреждениларда аныглатуу иш толтурулды.

Татьяна Борисовна геронтолог врачлары юйретууну,

аланы квалификацияларын ѳсѳдѳруню, айылкыларын кѳбейтүү юсеринден да айтынды. Спикери арада стационар нечч кюн тутаргы эркин этилгенни юсюнден соорууна жуаи бѳрѳ, Руслан Хаджимуков орта эсел бля пациенттерге багыту 22-24 кюн бардырылганын билдиргенди. Кенгешни ахырында Хусейн Кажаров тамата тѐлюню келечилерини жашуларыны кѳбейтүү юсеринден сапалык эсгертилеу мурат кыла бергенди. Алада уруну, иш бля жалчытуу эм социальдык кѳруулау министрствога геронтология болушук беру системаны анытырга, халкыга ол жаны бля кылай болушук берилгенни юсюнден белгили эттерге кереклисин жазылганды.

Саулык саклау министрствога уа республикада амбулатория-поликлиника учреждениларда геронтология отула ачарга, «геритрия» жаны бля специализацияла эсгертилеу этилгенди. Андан сора да, медицина учреждениларда ишленгени профессионал билимдерин ѳсѳдѳруге жаны бля мадарла эттерге кереклисин айтылганды.

Люба БАТЫРОВА, К.МР-ни Парламенттин прѳсс-службасыны башчысы.

Документте

«Къабарты-Малкъар Республиканы 2016 жылгы эмда 2017, 2018 жылгы республикалы бюджетини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законунда тѳзѳтѳюле кийириуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Бегим эткенди.

1. «Къабарты-Малкъар Республиканы 2016 жылгы эмда 2017, 2018 жылгы республикалы бюджетини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законунда тѳзѳтѳюле кийириуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Прѳседатели **Т.ЕГОРОВА** Нальчик шахар, 2016 жыл 27 октябрь, №5553-П-П

Къабарты-Малкъар Республикада кир-кичкѳге, ол санда коммунал жумушларыны зыбыр кыалганын-кыуылганы, мадарла этиуну территориялы схемасын кыабил кѳрѳюню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну БЕГИМИ

2016 жыл 27 октябрь Нальчик ш.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну бегим эткенди: 1. Къабарты-Малкъар Республикада кир-кичкѳге, ол санда коммунал жумушларыны зыбыр кыалганын-кыуылганы, мадарла этиуну территориялы схемасын (К.МР-ни кырал власть органылары бля жер-жерли самоуправление органылары порталына салынганды) кыабил кѳрѳюруге.

№196-П-П

2. Къабарты-Малкъар Республикада кир-кичкѳге, ол санда коммунал жумушларыны зыбыр кыалганын-кыуылганы, мадарла этиуну территориялы схемасын кыабил кѳрѳюруге. 2. «Кырал регистрацины, кадастрыны бля картографияны федерал службасыны Федерал кадастр палатасы» Федерал кырал бюджет учрежденилары Къабарты-Малкъар Республикада филиалы жеринден теппирлимеген ыркыны кырал кадастрына тѳзѳтѳюле кийирирге тийиш.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Прѳседатели **МУСУКЛАНЫ А.**

Жер бѳлѳмлени бир категориядан башхасына кѳчѳрюнѳ юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну БЕГИМИ

2016 жыл 1 ноябрь Нальчик ш.

Урван элчи жер-жерли администрациясыны 2016 жылды 29 июлдан 130-чү номерли тѳлиге, Россѳ Федерацияны Жер кодексини 8-чи статьясына, «Жер бѳлѳмлени бир категориядан башхасына кѳчѳрюнѳ юсюнден» 2004 жылды 21 декабрѳде чыгарылган 172-ѳ3 номерли Федерал законун 7-чи статьясына, Къабарты-Малкъар Республиканы Жер кодексини 6-чы статьясына тийишликке Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну бегим эткенди: 1. Органика семирткичле, эл молк производствога себеплик этерик сирѳ чыгарылык, сатарык эмда хазырларык производствода эмда административ-быт объект ишле муратда Урван элден тышында оргалган 500 ква-

№198-П-П

драт метрик жер участканы (кадастр номери 07:07:360000:693) эл молк жерлени категориясынан промышленность, энергетика, транспорт, связь, радиовещание, телевидение, информация жерлени, кѳруулауны, кѳрѳуусулук жерлени эмда энци магыналы тутхан жерлени категориясына кѳчѳрѳруге. 2. «Кырал регистрацины, кадастрыны бля картографияны федерал службасыны Федерал кадастр палатасы» Федерал кырал бюджет учрежденилары Къабарты-Малкъар Республикада филиалы жеринден теппирлимеген ыркыны кырал кадастрына тѳзѳтѳюле кийирирге тийиш.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Прѳседатели **МУСУКЛАНЫ А.**

Магарылыкъ

«Эринмегенге иш кыайга да барды»

- Арсен, сен бачмачылык бля тѳри корушсе. Не зат ѳсѳдѳрлесе жеринде?

- Адамсында алма, кертиге, шпалат ѳсѳдѳрбѳз. Алма баха тутама. Аланы бакысо уа айдарѳ, семиркенди, зимний банан сортладыла. Мында эринмегендей корушген адам а не торлю битимни да хайыран алаптык сунама.

Жаз ойноганын - кыш жыллар, деген нарп сѳз халкыбызда эртеден бери бошдан жоурумеиди. Не заманда да кеси кыиыны бля жашооган миллет ише улу эс бурганды.

Бюгѳнүндѳ жашу торлѳне барганлыкыга, малчылык, бачмачылык бля корушген адамларыбызны саны эс тѳюлдѳ. Аладан бири уа **Отары Малкъардан Мусулманы Арсенди**. Ол себѳптеринден бери эл жашууна багытканы, кыиымагы билген адамды. Мени бюгѳнѳню ушак ѳнерим да олду.

Алычула уа бегирек кыайсы сорну сайтаучула? Продакцины сатарга уа бюгѳнүндѳ кыиынымыды?

- Хар заманда да бирча болмаиды. Сѳз ючюн, озгѳн жыллада бля алычула бегирек сары алмаланы кыай эдиле. Арт кезиледе уа айдарѳд, глостер дегенча кызыл алманы сыйлырак кѳредиле. Саттуу да хар заманда да бирча болмаиды. Алай бу жумуш бля корушганын алмам сатылмай зарфрак кетгенди деп билмейме. Файдысы болуп ючюн а, тереклеге ий кыарга керекди. Сортуна келишген дарманны бир аз айнагылгай, койде улуу-гичте да, бирден барып, хансын тазалайбыз. Жыр кезиледе уа элм бирге болушабыз.

Мени оюмуна кѳрѳ, кыайла тутхан тынчракды, хайры да игерек болды.

Кыиыны кыууну адам болуп, тагуу чыгарып, кези-кезѳ кѳтѳрѳнѳбѳз. Бу жумушун, кертинин айтканда, бек жаратма. Кюндѳз аруу талада маллагы кыраш, игирде кышха жыйлыу, ашынгы, суунуу этип тынчайсанг, жашуучу керти да татыуну, кыиымагы аныгайды. Анда улайган адам бля турсанг а, ала халкыбызны унутула барган кѳн сейр харпарларын айтханлары бютѳн хычууну болуучу.

Бюгѳнүндѳ бѳлѳ, бабанды, жашла да, Малкъарда ханна иш жокуду, мадар этген кыиыныды деп, шахар тийерлерине кѳведиле. Сени уа заманды алай саргышы?

Мени оюмуна кѳрѳ, эринмегенге иш кыай да да барды. Адам амылына, кыарунына кѳрѳ да иштен кычмай, кѳлѳн салып коруширге керекди. Туз элпеге анда да, иш да жоку дегенден уа болмачыла сунама. Халкымын, тууганын элими да бек сюйѳледим. Аны себѳптери бир кѳрѳ окуна Нальчикте неба бата-бѳбала кѳберге деген оюм акылыма кѳлмегенди. Мындан ару жашуучу кыай болуугун киши да билмейди. Алай ишлерге кыарууну, онгуму бля турганлай, ѳнѳрѳле бля бата-бѳбала жашап турган ару тѳбий ѳтлѳны элми коюп кетерге бир да унамам. Жаш адамда да, тыпир ташларын да кычмаганылай, элибизге сак болса, бек сюерик эдим.

Ушаккыны **ТЕМУККУЛАНЫ Амина** бардырганды.

Хурметтеу

Битеу жашауу - кертичиликни юлгысю

Тюнене Нальчикде РСФСР-ни сыйлы юристи, **Улуу Ата журт уруну ветераны Тѳля Мѳмович Кѳтанчиев** жашаганы юйю кыиынында мемориал кыанга орнаткандыла. Эте айтылган ахуларын хурметлей, жыйлыу-ага ветеранла, биргисине ишлеп тургына, жуукклары да келгенди.

Тѳля Мѳмович 1922 жылды 1 январьда 1-чи Кызылорда тууганды. Школу бошганындан сора ол К.МР-ни Наркомпросу инспектору, ызы бля уа «Социалист Къабарты-Малкъар» газетини корреспондентини болуп ишлегенди. 1942 жылда Улуу Ата журт уруша кетип, Сталинградда, Украинада,

Жыйылганыла, Тѳля Мѳмовичге сый бѳрѳ, аны бир минутту шолукыда сюейли эсгергенди. Урушуну, Сайтуланган кочкѳнѳ бля право низамны саклауучу органыны ветеранларыны Нальчик шахар советини прѳседатели **Абдуллуланы Мустафа Катанчиев** Тѳляны тамгынасына кыуунганын чертгенди. Аны сабыр, ару сѳзѳ болганын, кыарты, жашау да бирча хурмет эте билгени сейр этдире эди, дегенди. Андан сора да, жылдан жылга азая барган ветеранлары хурметлерине алле кырауыга умутлары болганын да билдиргенди Мустафа Камалович.

- Тѳля Мѳмовичге аталып ачылганын кыанга эм алгы бизни кесибизге керекди. Аныча, тууган журту ючюн жанын,

Мухадин Кумахов.

ий айнырча кѳп кыиын салганын да чертгенди. Жыйлыуга келгенде уа ветеранлы тамгыналарына ѳктемленгени айтындаыла, онгурлу, тууган жерин кесиз сюйгѳн ишин болганын да белгилегенди.

Мемориал кыанганы уа Тѳля Мѳмовични жашы Султан бля туудугу ачкандыла. Ызы бля Султан Тѳлевич тукумларыны юсюнден кытапта ата-сыны жигитликтерини юсюнден да жазганын билдиргенди. Ызы бля жыйылганыла мемориал кыанганы кыатына голле элтенди.

МУХАМЕТЛАНЫ Амина, Сурапта авторнудула.

Белоруссияда, Польшада сѳрмѳшлѳре кыатышанды. Кѳргѳзтѳн жигитлиги ючюн 29 орден бля майдангы тийишлы болганды. Аланы санында уа «За оборону Сталинграда» да барды. Уруш бошашып, тууган жерине кыайтхандан сора 38 жылдан алам заманы сюде, прокуратурада да ишлеп турганды. Бу ише улуу кыиын салганы ючюн а анга «РСФСР-ни сыйлы юристи» деген ат да берилгенди.

ЮЙРЕНИУЛЕ

Лѳтчикле усталыкларыны ѳсѳдѳредиле

Минги туз тийресинде полигонда ЮГ аскер округу бюлѳмлеринде вертолѳтланы жѳрѳгѳтѳн лѳтчикле жыйылганды: Ростов обласында, Краснодар уа Ставрополь крайладан, Кыргыздан бля Армениядан келгендиле бу бошлагы. Лѳтчикле туз болушадла усталыкларыны сѳк болушадла эм билимлерин ѳсѳдѳредиле. Сынау халда белгиленген борчланы толтура, пилотла туз аггычылы жерде ише хазырлыкларыны кѳргѳзгенди. Бир айны ичинде уста инструкторла лѳтчикле бля аныглатуу, былла болушадла хайры мадарланы юйрету ишн бардыргандыла. Андан сора да, кырангыда унарга керек болса, энци энци неге бурруга керегин да аныглаткандыла. Вертолѳтула кыяланы, ашуланы юсери бля,

алай болушадла 1500-ден 4000 метр бийикликке конуно халы не торлю болса да, жодан ажаймы эм хатасыз кылай учарга болуугу бля баймалы билим алгандыла. Бу окутуу собралдан сора лѳтчиклеге билимлерин ѳсѳдѳргѳнлерине шагыттык кыагытла берилгенди. Сѳзѳсѳ, былла курсланы магыналалар бек уллууда, нег дегенде арт жылда хазуада кѳп ажимлы ише болдыла. Бир-бирѳе аланы сылтаулары тапсыз табыглат болушадла, алай лѳтчиклени усталыклары жѳтмеген кезиле да болгандыла. Ол кемчиликни кетерир муратды пилотланы профессионал даржаларында энци аслам эс бурулады.

Бизни корр.

Шимал Кавказда Эрмитажнн кюнлери

Тёртончо ноябрьден башлап Къабарты-Малкьарда «Шимал Кавказда Эрмитажнн кюнлери» деген проект бардырылады. Аны чеклеринде Александр Сокоурну чыгармачылык мастерскоюнда Эрмитажнн башчысы Михаил Борисович Пютровский Къабарты-Малкьар кырал университетде алим эл студентле бла тобешенди.

Энди Нальчикде музейлени ишчилери Эрмитажгъа стажировкагъа бара турлукъудула

Тобешюну ача, КЪМРЪ-ну ректору Юрий Альтудов: «Санкт-Петербургда болгъан хар адам Эрмитаж бла шагърейленирге итинеми, алай ары тошгөн къыйынды, битеу дуниядан жыйылгъан шедеврлени кёрюрге сюйгөн туристлени саны кёлдо, аны себепли, Эрмитаж Нальчикке келгени улуу насыйды», - дегенди эм Пютровский КЪМРЪ-ну сыйлы профессору деген ат берилгени айтканды. Бизге кынактыгъа маданият кийдирилди, жыйылгъанла бу отгурлу ишге ыразылыкларыны кызыу кыарса бла билдиргенди.

Михаил Пютровский Эрмитажнн кыраал кыралганы юсюнден толу халар айтканды. Бизге кынактыгъа маданият кийдирилди, жыйылгъанла бу отгурлу ишге ыразылыкларыны кызыу кыарса бла билдиргенди. Эрмитажнн кыраал кыралганы юсюнден толу халар айтканды. Бизге кынактыгъа маданият кийдирилди, жыйылгъанла бу отгурлу ишге ыразылыкларыны кызыу кыарса бла билдиргенди.

Тобешюну ача, КЪМРЪ-ну ректору Юрий Альтудов: «Санкт-Петербургда болгъан хар адам Эрмитаж бла шагърейленирге итинеми, алай ары тошгөн къыйынды, битеу дуниядан жыйылгъан шедеврлени кёрюрге сюйгөн туристлени саны кёлдо, аны себепли, Эрмитаж Нальчикке келгени улуу насыйды», - дегенди эм Пютровский КЪМРЪ-ну сыйлы профессору деген ат берилгени айтканды.

Михаил Пютровский Эрмитажнн кыраал кыралганы юсюнден толу халар айтканды. Бизге кынактыгъа маданият кийдирилди, жыйылгъанла бу отгурлу ишге ыразылыкларыны кызыу кыарса бла билдиргенди.

Михаил Пютровский Эрмитажнн кыраал кыралганы юсюнден толу халар айтканды. Бизге кынактыгъа маданият кийдирилди, жыйылгъанла бу отгурлу ишге ыразылыкларыны кызыу кыарса бла билдиргенди.

Михаил Пютровский Эрмитажнн кыраал кыралганы юсюнден толу халар айтканды. Бизге кынактыгъа маданият кийдирилди, жыйылгъанла бу отгурлу ишге ыразылыкларыны кызыу кыарса бла билдиргенди.

Михаил Пютровский Эрмитажнн кыраал кыралганы юсюнден толу халар айтканды. Бизге кынактыгъа маданият кийдирилди, жыйылгъанла бу отгурлу ишге ыразылыкларыны кызыу кыарса бла билдиргенди.

Михаил Пютровский Эрмитажнн кыраал кыралганы юсюнден толу халар айтканды. Бизге кынактыгъа маданият кийдирилди, жыйылгъанла бу отгурлу ишге ыразылыкларыны кызыу кыарса бла билдиргенди.

Проблема

Тузакъгъа тошгөн тиширзулары тобагъа къайтыулары

Бир абынганг - минг сюрюшор Къабарты - Малкьарда Советское элде КЪМР-де Россияни УФСИН-ини тёртончо номерли колониясы барды. Ала 379 тутмакъ тиширзу турды. Ала барысы да законну къатал бузганлыдыла. Бир-бирле тёртончо, бешинчи кер тошгөндиле берди. Колонияны начальниги Рудик Харисов: «Мында бизге эрттенде шагърей адамла жашайдыла», - дегенди. Статистика кёргозгөн бунге кер, законну къайтарип бузган тиширзула колонияда тюрленмейдиле, токъсан проценти бир биягъ къыйтып келедиле. Бусагъта тутмакъла бла энчи иш бардырыгъа корешиде администрация. Ол болушурму? Заман кёргозтор.

Колонияда тиширзуладан 26-сы мудрдирльк иш эттендиле, 44-сю башка адамны сынык-чархна ата тошгөндиле, наркотикле сатхална 85 болдыла, уручула - 115, жылкыча - 24, алиментле тёлемегенле, биреуню ойюне киргенле - 85. Тиширзуу жашауну магънасы ююрюдо: аны саябилери, ары, атысы-анысы, мынды-архна ата тошгөндиле. Нек? Андысы кылай унутдан ол аланы? Бир бирини узыдан аманылык ишле нек этеди? Психологга айтангъа кер, адам неге да ойирини къалады. Колониядагы тиширзулары отуз процентини саябилери бардыла. Алай ала анала булурга итии дегенди. Нек? Андысы болгъан къыйынды. Колонияда аш хазырды, иш берсе - этесе, бермесе - баш тураса. Мында башмысы кылай кенчиредем деп сатыш этерге керек тойлод. Эртненликте тур, сабийге аш хазырларга да тошмеди. Жууапсылыкъ-тутмакъ тиширзулары жашауларыны баш шартыды. Ала не саябилерине, не баш ишлерине не къарт аталарына-аналарына къыйынмайдыла. Ол тынды - алай жашагъан.

Хау, бир-бирле аркиликни излеп къыйналдыла, башха жашауну. Биринчи кер законну бузгъан тиширзула Дагъстанда колониядадыла. Алагъа жуууклары тер-терк баралмайдыла. Советское элде колонияда уа бизни республикадан жыйрма тиширзу барды. Журналистлеге деп тутмакъла концерт кёргозотен эдиле. Миллет жыйрыгы бла бизни республикадан бир къыс сакханда жырларгъанда, мени журигим чанчхан эди.

ЭЛБРУСНУ БОЛЪНИЦАСЫНА - 80 ЖЫЛ

Ахшы төрелеге кертичилей къала

Быйыл Элбрус элли участка болницасына сексен жыл боллукъду. Аны бла байламлы биз медицина учрежденины баш врачы Курданланы Аскана бла ушакъ бардырханбыз.

Аскана Жабраиловна болницаны тарыхыны юсюнден айтсагъыз эди. - Элбрусда биринчи болницаны кыруулуш озган эмюрюно отузунчу жылларыны ортасында башланганды. Аны жамаатха магнасын ангылал, эл Советни таматасы Сотталаны Салих

Хутуыланы Светлананы бла Михаил Якушконку эм башхаланы белгилерге боллукъду. Ала астамлары, аллегрилары болгъан саусузлагъа кырап, ауруулары тинтип, теория эм практика жаны бла улуу иш бардыргъандыла, келерини илму ишлерин да кыруулагъандыла.

Богюнлюке денча саусузгичте да къолларыннан келгенча болуш, мекъмы битиргендиле. Кысха заманын ичине кадрла да къуралып, саусузлагъа багыш барлагъандыла. Ол заманда диагностика бардыргъан эм багышчу оборудоване шёндюго техникадан иги да артка къалды эди. Алай аланы окуна мажургъан тынч тойно эди. Болница болницаны хайырландан элде жашагъанла, узакъгъа бара турмай, келерине къаратырга эм олталханды.

Кимге да болушурга угъай дегенге, билими болгъан ахшы докторча, таматача къалганды. Ахмат Харунович бла Бузжит коллективни бир ююрча бириктирип кетгендиле. Богюнлюке да биз ол жылыулукуну сакъларгъа корешгенлей барамыз.

- Болницаны бусагъта ишини юсюнде айтсагъыз эди. - Богюнлюке стационарда врач эм башха медперсонал да жетишеди. Аланы асламысы талай жылы урунган, ишлерин билген устандыла. Саусузгъа, бакъгъандан сора да, аруу кёздн къаратыр керекди. Бирде ол саусулукъу кючлерге дарманладан эсе бек болушды. Мен оюм этгенден, медицина жаны бла болушурга ишти халда берези. Ол себеден пациентледен алыкъа ыспас сёзле болмаса, бир тюрлю тарыгъу эшитмегенби.

Мен билгенден, бусагъта болница кеп жумушлары тамамалайды... - Элбрусха астамдан къыйналгъанла тау хаула бла солургъа, келерине бакъдырдыр саулдыла къырландан келедиле. Болницанда Къабарты-Малкьары кырал университетини алиллери талай жылы ишлеп, тинтип бардыр эдиле. Ала сагъа медицина илмулары кандидатты Елена Шогенцукъованы, профессорла

Бир кезуде Курданланы Ахмат болницаны баш врачы да болганды, аны юсюнде не айталыкъсыз? - Ахмат Харуновични биргесине ишлегенле ол биллими врач эм ахшы адам болушуну белгилеуеюкюле. Ишин тынгылы билген, сойлоп урунган специалист эди. Саусузгъа бир къаргъанлай, неси къыйнагъанын билген фахмусу да бар эди. Анга къаратырга Тырынауздан, элледен да кепле келгендиле. Ол ала бир заманда угъай дегенге, хар кимни ыразы этерге корешгенди.

Ахматдан сора ишлеп тургъан Журтубайланы Бузжит да ахшы докторладан бири эди. Мен окууну жангы бошаш келгенимден сора, аны биргесине жалаанда жыл келгенге, болницаны Шогенцукъованы, профессорла

ОЮМ

Жолну бузулмаз амалын бизни ата-бабаларыбыз уста билгендиле

Тауу адамны кеп тюрлю жумушлары арасында жолла ишлеу, алагъа кырап, тап халда тушуу баш борчлардан бири болу келеди. Тау табиргач - ташлы-тешлю, къыялы, ёр-эниш, айланч-къыялан жерлиди. Алагда жауу юрюш, жохлакы эшлекле, къыдырла, атла бла, ардагаркъа уа ёгюз неда ат арала бла айлардыруу, ташуу къыйын жумушладан бирине санала эди. Шёндю уа, битеу жерни юсюн автомашинала билгенлиги, бетон салыу башланганлы, жоллагъа кырау, аланы нызамлы халда тушуу бир неча керек илгенгенди. Ол жууаплы ишледен бирине саналады. Саналады, алай, къалай эсе да, алгынча къайгырчу, кеси ырсылыгъача кеп салыу тушуу турды. Жолну юсюнден бир тааны кетерген адамны он гоняхъ кечилде деген айтуу да унутулгъанды. Халкъ, къырал жанындан жандурулулукъга юйренип, арталлы бла да бу ишге эсин бурмаиды.

Бир жаны бла къаргъанда, быллай салтау тоздю дерчады, алай аны толу ачыкъларгъа керекди. Кертиди, Гергеже, аны тёрлеги да унутулгъаклы жерди. Ол затны эзде тутуп, аз да, кеп да улуу келлю болмазгъа керекди. Сакъ жауун жаууп, ырыкы ызыл этип, керчоп башласа, кеси алына тупсе, аны оюлгъанын, батханын, бузула башлагъанын юрун рючюн, тауула не заманда да бир амалны хайырлашып келгендиле: бир кюнню да болжагъа салмай, ашайып тебиреген жерге агъач болуп ёсерча тау тереклени бутакчыкъларын чанчандыла. Ала тамыр ийгенден сора уа, алайда жерк бла черлеуок ёсдорленди.

Тал терекден терк айдырган битим болмагъанын кепле биледиле. Аны эки кыарш узунлугу болгъан бутактын жерге он сантиметр теереникке чанчандан башха жумуш керек болмайды. Ол жалаанда бир айдап тамырланды, бутаклы, чапыракълы болуп башлайды. Жолну эки жаньна, он атам кенгликке, хар бир метрден бирер тал бутакъ чанчыла, ол алайда тынгылы тыйгъыч боллукъду. Былай иши сабийле окуна ойнан этерикдиле. Бир адам кеси ыразылыгъа деп этсе уа, жолну кеси ёмкюр ёмкюрлеге дери аны аты болуп къалкыды.

Гергежеги жаны бла ётген жол кыла кепле жорюйдиле, алай кимден да бек ол эзилге керекди. Жол иги болса, заманларын, ахчаларын аягъандан сора да, машиналарын буздурмай, сындырмай, хайырлы жюрюторюкюлде. Былайда менден кетсин да, иесине жетсин, деген айтуу келишмейди. Алайда да, мен, сагышы болуп, сейр этип, Гергежеде, бир минг бла юкюк жод адам жашагъан элде, аны таматасына, шолкуну директоруна, неда бир ниетли, бир сезимли болгъан тёрт-беш адамгъа быллай айтыргъыч келеди: «Келигим, жолчулары сылтаулары тырача, жолну оюлгъанын тохтатырча, аны эки жаньна тал бутакъланы чанчайкъ. Алай ишни-келишмини кыуарча, бу улуду да, огурду да жамауатын ичине бир эсли адам къалай табылмайды?». **ЗОКАЛАНЫ Зейтун.**

Бир-бир жаш адамла, ишизликден эриклене, жолу аманыгындан, келери, конушлары, эл салулай къыйналгъанын кер тургъанлай, анга къараргъа бир сагъатлары белламайдыла. Эрикменчекле хорлатып, жумушкъа диванда жатадыла, баш тургъанын башчысы Жабеланы Линдия эди. Проектлери ала грант алып, библиотекчагъа тутмакъ тиширзула бла ишлеп башлайдыла. **Ахыры 4-чел бетеди.**

